

ПРОПОЗИЦІЇ
Міністерства юстиції України
до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та Закону України «Про Вищу раду правосуддя» щодо завершення конкурсних процедур на зайняття посад суддів місцевих судів», внесеного на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України
Масловим Д.В., Дирдіним М.Є. та іншими
(реєстр. № 4229 від 19 жовтня 2020 року)

друге читання

Міністерство юстиції України **не підтримує** проєкт Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та Закону України «Про Вищу раду правосуддя» щодо завершення конкурсних процедур на зайняття посад суддів місцевих судів» в редакції, запропонованій до другого читання (далі – проєкт Закону), з огляду на таке.

Проєктом Закону пропонується внести зміни до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 02 червня 2016 року № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон № 1402-VIII) та розділу III «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 21 грудня 2016 року № 1798-VIII «Про Вищу раду правосуддя» (далі – Закон № 1798-VIII), якими передбачити, що тимчасово, до дня формування повноважного складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, повноваження щодо проведення та завершення спеціальної перевірки, проведення та визначення результатів конкурсів, оголошених Вищою кваліфікаційною комісією суддів України 05 серпня 2019 року, здійснює Вища рада правосуддя за результатами рейтингу його учасників з урахуванням результатів кваліфікаційного іспиту (балів), складеного до набрання чинності Законом № 1402-VIII, та з урахуванням документів, поданих кандидатами в межах цих конкурсів.

Щодо запропонованих змін слід зазначити, що згідно з приписами статті 131 Конституції України відповідно до закону в системі правосуддя утворюються органи та установи для забезпечення добору суддів, прокурорів, їх професійної підготовки, оцінювання, розгляду справ щодо їх дисциплінарної відповідальності, фінансового та організаційного забезпечення судів.

Так, відповідно до положень статті 93 Закону № 1402-VIII Вища кваліфікаційна комісія суддів України проводить добір кандидатів для призначення на посаду судді, у тому числі організує проведення щодо них спеціальної перевірки відповідно до закону та приймає кваліфікаційний іспит.

Натомість згідно зі статтею 3 Закону № 1798-VIII Вища рада правосуддя вносить подання про призначення судді на посаду.

Таким чином, на законодавчому рівні розмежовано повноваження органів та установ у системі правосуддя.

Крім того, проєктом Закону передбачається, що для кандидатів на посаду судді, які за результатами кваліфікаційного іспиту, складеного до набрання чинності Законом № 1402-VIII, набрали менше 75 відсотків максимально можливого бала кваліфікаційного іспиту та які відповідають вимогам абзацу третього цього Закону, Вища рада правосуддя оголошує конкурс на зайняття посади судді. Визначення результатів такого конкурсу здійснюватиметься на підставі рейтингу його учасників з урахуванням результатів кваліфікаційного іспиту, складеного до набрання чинності Законом № 1402-VIII.

Також проєктом Закону пропонується виключити речення друге абзацу третього пункту 13 розділу III «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 1798-VIII, яким передбачено, що якщо за результатами кваліфікаційного іспиту, складеного до набрання

чинності Законом № 1402-VIII, кандидат на посаду судді набрав менше 75 відсотків максимально можливого бала кваліфікаційного іспиту, то такий кандидат повторно складає кваліфікаційний іспит, проходить спеціальну перевірку та бере участь у конкурсі на зайняття посади судді.

Стосовно цього повідомляємо, що запропоновані зміни не узгоджуються із положеннями Закону № 1402-VIII.

Так, відповідно до частини восьмої статті 79 Закону № 1402-VIII Вища кваліфікаційна комісія суддів України проводить конкурс на зайняття вакантних посад суддів місцевого суду на основі рейтингу кандидатів на посаду судді та суддів, які виявили намір бути переведеними до іншого місцевого суду, за результатами кваліфікаційних іспитів, складених у межах процедури добору суддів чи в межах процедури кваліфікаційного оцінювання відповідно.

Статтею 78 Закону № 1402-VIII передбачено, що кваліфікаційний іспит полягає у виявленні належних теоретичних знань та рівня професійної підготовки кандидата на посаду судді, у тому числі отриманого за результатами спеціальної підготовки, а також ступеня його здатності здійснювати правосуддя.

Якщо особа набрала менше 75 відсотків максимально можливого бала кваліфікаційного іспиту, вона вважається такою, що не склала кваліфікаційний іспит.

Особа, яка не склала кваліфікаційний іспит, може бути допущена до складення такого іспиту повторно не раніше ніж через рік. Особа, яка не склала кваліфікаційний іспит повторно, може бути допущена до наступного іспиту не раніш як через два роки.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України визначає рейтинг кандидатів на посаду судді відповідно до кількості набраних кандидатами балів за результатами кваліфікаційного іспиту.

Враховуючи зазначене, запропоновані проектом Закону положення є дискримінаційними відносно кандидатів на посаду судді, які склали кваліфікаційний іспит та набрали належну кількість відсотків максимально можливого балу відповідно до вимог статті 78 Закону № 1402-VIII.

Крім того, частиною другою статті 4 Закону № 1402-VIII встановлено, що зміни до цього Закону можуть вноситися виключно законами про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Окремо звертаємо увагу, що 05 серпня 2021 року набрав чинності Закон України від 13 липня 2021 року № 1629-IX «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо відновлення роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України», яким передбачено відновлення роботи Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, шляхом утворення Конкурсної комісії за участю міжнародних експертів.

11 серпня 2021 року виконувач обов'язків Голови Вищої ради правосуддя звернувся до суб'єктів формування Конкурсної комісії щодо подання до її складу кандидатур.

Суб'єкти формування Конкурсної комісії мають надати до Вищої ради правосуддя списки кандидатів до складу Конкурсної комісії протягом тридцяти днів з дня надходження звернення виконувача обов'язків Голови Вищої ради правосуддя.

Враховуючи вищезазначене, запропоновані проектом Закону зміни не можуть бути підтримані.

Проект Закону в комітетах та на пленарних засіданнях Верховної Ради України супроводжуватиме заступник Міністра юстиції України відповідно до розподілу функціональних повноважень.

Міністр

Денис МАЛЮСЬКА